

Lukkarin koulun suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä

Päivitetty 02.10.2023

SUUNNITELMA OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ

Kiusaamisen muotoja koulussa ovat esimerkiksi toistuva ja häiritsevä

- lyöminen, tyrkkiminen, potkiminen, nipistely, maahan kaataminen, kamppaaminen, puskeminen, hiuksista vetäminen, kuristaminen, esineellä heittäminen ja kaikki muu käsiksi käyminen
- pilkkaaminen, haukkuminen, lällätys, häpäiseminen ja ilkkuva matkiminen
- toiseen kohdistuva epäasiallinen käytös sosiaalisessa mediassa
- pelottelu, uhkaaminen, kiristäminen, syrjiminen, eristäminen, pakottaminen tekemään jotakin, tahallinen väärinneuvominen ja perättömien juttujen kertominen
- toisen / toisten yllyttäminen yhtä vastaan, toisen puolustamisen estäminen ja yksin jättäminen
- rahan kiristäminen, tavaroiden piilottelu, luvatta ottaminen tai särkeminen

Kiusaamisen, väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen sekä häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

- Oppilaat opiskelevat koulussa ohjeistetusti, ohjatusti ja valvotusti
- Välitunnilla koulun pihalla on aina kaksi opettajaa sekä 1-3 koulunkäynnin ohjaaja
- Koulukyytejä odottavia oppilaita valvoo yksi opettaja pääkoulun pääovella
- Oppilaille opetetaan yhdessä olemiseen liittyvät hyvät tavat
- Kaikki koulussa työskentelevät aikuiset puuttuvat epäasialliseen, väkivaltaiseen ja aggressiiviseen käyttäytymiseen sekä kiusaamistapauksiin
- Kiusaamisasiat pyritään selvittämään viipymättä
- Kiusaamistapausten selvittelyssä käytämme tarvittaessa apuna KAMU-ryhmän aikuisia ja oppilashuoltoryhmän jäseniä
- Läheltäpiti-tilanteista sekä vakavista väkivaltatapauksista koulun henkilökunta täyttää kunnan Poikkeamailmoitus -lomakkeen (Myllyssä). Tilanteesta ilmoitetaan rehtorille ja vakavista väkivaltatilanteista lisäksi opetuspäällikölle. Poikkeamailmoituksesta lähetetään kopio kotiin. Ilmoitukset tallennetaan koulun arkistoon.
- Vakavista väkivaltatapauksista konsultoidaan tarvittaessa lähipoliisia ja/tai lastensuojelua.
- Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus ja/tai ilmoitus poliisille.

Asian käsittely yksilö-, ryhmä- ja koko yhteisön tasolla

Koulun tasolla

- käymme läpi koulun järjestyssäännöt ja koulun käytänteet kaikille oppilaille vähintään kerran vuodessa alkusyksyllä ja ne löytyvät koulun kotisivuilta.
- esittelemme KAMU-ryhmän syksyn ensimmäisessä vanhempainillassa mikäli koulukohtainen vanhempainilta pidetään, ja nostamme pitkin lukuvuotta esiin ryhmän toimintaa mm. Wilma-viestein
- edellytämme, että jokainen toimii toista arvostaen ja hyvän ystävän tavoin oppimistilanteissa, välitunneilla sekä koulumatkoilla
- valvomme tehokkaasti välitunteja
- kehitämme kummiluokkatoimintaa

- teemme tarvittaessa tilannekartoituksia koulukiusaamisesta esim. oppilaille ja huoltajille suunnatuilla kyselyillä
- järjestämme tarvittaessa koulun yhteisiä vanhempainiltoja yleisistä kasvatukseen liittyvistä asioista
- käsittelemme ongelmatilanteita tarvittaessa KAMU-ryhmässä tai opiskeluhuoltoryhmässä
- laadimme ohjeet välitunnin viettoon
- osallistamme oppilaita mm. oppilaskunnan hallituksen avulla ottamalla heidät mukaan koulun sääntöjen laadintaan sekä luomaan kouluun hyvää yhteishenkeä
- kirjaamme kiusaamistilanteet ja toimenpiteet. Mikäli asia on KAMU-ryhmän hoidossa, kirjataan toimenpiteet KAMU-kansioon.

Ryhmän tasolla

- järjestämme luokkakohtaisia vanhempainiltoja
- kartoitamme tilannetta tarvittaessa (esim. kiusaamiskysely/ OHR-kyselyt)
- KAMU-ryhmä tekee luokkakartoitukset 1., 3. ja 5. luokkien oppilaille sekä hoitaa niistä esille nousseet asiat
- keskustelemme luokissa jatkuvasti hyvän ja turvallisen oppimisympäristön edellytyksistä
- opastamme lapsia, miten toimitaan kiusaamistilanteissa
- korostamme sitä, että kiusaamisesta kertominen ei ole kantelua
- toimimme luokkahengen parantamiseksi
- laadimme luokkaan omat luokan ohjeet/säännöt hyvän ja turvallisen oppimisympäristön edistämiseksi
- tuemme positiivista ja esimerkillistä käyttäytymistä
- käytämme luokassa soveltavasti Kiva -materiaalia sekä Jyväskylän hyvinvointikellon mukaista materiaalia vähintään 1krt / kuukaudessa yhdellä oppitunnilla

Yksilötasolla

- keskustelemme kiusaajien ja kiusattujen sekä heidän huoltajiensa kanssa ja pyrimme löytämään myönteisiä toimintamalleja asioiden ratkaisemiseksi
- tarvittaessa osapuolet selostavat tapahtuman itse kirjallisesti
- teon sovittaminen sovitaan yhteisesti
- rohkaisemme kaikkia lapsia toimimaan aktiivisesti kiusaamista vastaan
- seuraamme kiusaajien käyttäytymistä ja vahvistamme oikeita käyttäytymismalleja
- sovimme tavoitteet käyttäytymisen muutokselle opettajan tai KAMU-ryhmän aikuisen kanssa ja teemme siihen liittyvät sopimukset
- seuraamme sopimusten noudattamista
- tehostamme kiusaajan tarkkailua koulupäivän aikana ja sovimme tarvittaessa liikkumisesta / oleilusta valvotusti, esim. välitunnit vietetään sisällä taikka valvojan kanssa käsi kädessä
- rehtori voi tarvittaessa evätä oppilaalta opetukseen osallistumisen jäljellä olevan työpäivän ajaksi, mikäli oppilas on vaaraksi muiden oppilaiden tai koulun aikuisten turvallisuudelle taikka opetus häiriintyy kohtuuttomasti
- opiskeluhuoltoryhmä ohjaa tarvittaessa oppilaan huoltajia ottamaan yhteyttä hoitavaan tahoon

Yhteydenottotavat kotiin ja yhteistyö huoltajan kanssa

- huoltajia kehoitamme ottamaan yhteyttä ensisijaisesti lapsen omaan opettajaan, sekä tarvittaessa kuraattoriin, rehtoriin tai KAMU-ryhmään
- jotta pystymme kaikkiin koululle mahdollisin keinoin auttamaan sekä kiusattua että kiusaajaa heidän ongelmissaan, tarvitsemme riittävää tietoa tapahtumista
- tehdyistä sopimuksista tiedotetaan myös huoltajille esim. puhelimitse, Wilma-viestillä tai sähköpostilla
- järjestämme tarvittaessa kiusaajan ja kiusatun sekä heidän huoltajiensa kanssa yhteisneuvottelun
- vakavissa pahoinpitelyissä ohjaamme huoltajia käymään lapsen kanssa lääkärillä tai terveydenhoitajalla tarkistuttamassa vammat

Yhteistyö viranomaisten kanssa

- kiusaajan ja kiusatun sekä heidän huoltajiensa kanssa sovittuun yhteisneuvotteluun kutsumme tarvittaessa mukaan turvallisuuspäällikön ja/tai lähipoliisin
- mikäli oppilasta on pahoinpidelty koulupäivän aikana, on huoltajilla oikeus päättää asianomistajana rikosilmoituksen tekemisestä
- vakavissa pahoinpitelyissä otamme yhteyttä poliisiin ja tiedotamme asiasta, jolloin poliisi päättää asian saattamista syyteharkintaan

Suunnitelmasta tiedottaminen ja kouluyhteisön henkilöstön ja huoltajien sekä yhteistyökumppanien perehdyttäminen ohjeisiin

- suunnitelma liitetään Lukkarin koulun lukuvuosisuunnitelmaan ja hyväksytetään sen yhteydessä
- suunnitelma on luettavissa koulun kotisivuilla
- suunnitelmasta tiedotetaan koulun henkilöstölle opettajakokouksissa sekä oppilaskunnalle ja huoltajille vuosittain

Suunnitelman päivittäminen, toteutumisen seuranta sekä seurantaan liittyvä kirjaaminen ja arviointi

- suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa
- suunnitelman toteutumista arvioidaan opettajakokouksissa sekä tarvittaessa koulun johtoryhmässä
- suunnitelman päivittämisestä vastaa rehtori

Lukkarin koulussa on käytössä kiusaamista ehkäisevä ja vastustava ohjelma (KAMU= kaikki mukaan), jonka toimintamallin mukaan puututaan kaikkiin esille tulleisiin kiusaamistapauksiin. Koulun toimintamalli perustuu KiVa-koulun ohjelmaan.

Kiusaamiseen puuttumisessa, selvittelyssä ja toimenpiteissä edetään ohjelman mukaisesti.

1. Kiusaamisen ennaltaehkäisy
  - a. Koulutasolla näitä voivat olla
    - tiedottaminen
    - kiusaamiskyselyt
    - tukihenkilöt (esim. koulun opettajat tai muu henkilökunta)

- keskustellaan ja käsitellään koulussa kiusaamista ja sen seurauksia
  - luokka/koulukohtaiset kiusaamisen vastaiset säännöt
  - ryhmäyttäminen
  - (tehostettu) välituntivalvonta
  - kodin ja koulun välinen yhteistyö: valistustilaisuudet, vanhempainillat, asiantuntijavierailijat, teemaviikot
  - tukioppilastoiminta, kummiluokkatoiminta, oppilaita välituntivahteina
  - vanhempien keskusteluryhmät
  - kontaktipuhelin, palautelaatikko
  - opettajien työryhmä koulun sosiaalisen ympäristön kehittämiseksi
  - verkostoituminen eri viranomaisten ja järjestöjen kanssa
- b.
- luokkatasolla näitä voivat olla
  - luokan yhteiset säännöt
  - luokkakokoukset ja vanhempainillat
  - kyselyt
  - palautelaatikko
  - erilaisissa ryhmissä toimiminen
  - luottamusoppilaat
  - yhteistoiminnallinen oppiminen
  - erilaiset kasvatusohjelmat (esim. Lions Quest ja KiVa Koulu)

Lukkarin koulussa tehdään myös ennaltaehkäisevää työtä kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan estämiseksi. Koulumme KAMU-tiimi / KAMU-vastaava organisoii vuosittain luokkakohtaisia haastatteluita, joiden tavoitteena on saada selville oppilaiden kokemukset kaveri- ja kiusaamistilanteesta. Mikäli opettajalle tulee tietoa kiusaamisesta, voi hän ensin itse yrittää selvittää asiaa osapuolten kanssa ja viedä sen KAMU-tiimille selvitettäväksi, jos katsoo tarvitsevänsä apua asian hoitoon. KAMU-ryhmä käyttää apunaan KiVa-koulun malleja kiusaamistilanteiden selvittelyssä ja tekee haastatteluita, kirjauksia sekä selvittelyitä sopien myös seurannasta.

Koulumme opiskeluhuoltoryhmän jäsenet ovat vuoden 2019 syksystä alkaen nimetty tiettyjen luokkien luokkakummiksi. Luokkakummi toimii opettajan apuna ja tukena mm. luokan työrauha- ja kiusaamisasioissa. Luokkakummi voi teettää luokassa esim. kyselyn, jossa kysytään oppilaiden näkemyksiä työrauhasta ja kiusaamisesta. Saadun tiedon pohjalta luokkakummi pohtii ja sopii luokanopettajan kanssa jatkotoimista esim. yhteistyössä muun opiskeluhuoltohenkilökunnan kanssa.

5.4.1. Tämän suunnitelman tiedottaminen ja koulu yhteisön henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä yhteistyökumppaneiden perehdyttäminen ohjeisiin

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi liitetään koulun lukuvuosisuunnitelmaan kuuluvaan turvallisuusliitteeseen. Lukuvuosisuunnitelma liitteineen tehdään lukuvuosittain ja palautetaan opetuspäällikölle syyskuun loppuun mennessä. Lukuvuosisuunnitelma laaditaan opetushenkilökunnan kanssa yhteistyössä ja se tallennetaan Lukkarin sähköiseen opehuoneeseen (Deskussa) jossa se on kaikkien luettavissa. Lisäksi

lukuvuosisuunnitelmasta tiedotetaan koulun huoltajia Wilman välityksellä. Lukuvuosisuunnitelma laitetaan huoltajien luettavaksi koulumme kotisivuille.

5.4.2. Tämän suunnitelman toteutumisen seuranta, kirjaaminen ja arviointi

Suunnitelma päivitetään lukuvuosittain lukuvuosisuunnitelman yhteydessä. Sen toteutumista arvioidaan koulun johtotiimissä ja opettajakokouksissa sekä opiskeluhuoltohenkilökunnan toimesta.

Koulukohtaisten osioiden päivittämisestä vastaa rehtori. Yleisen osan päivittämisestä vastaa opetuksen järjestäjä ja rehtoreiden turvallisuusvastaava.